

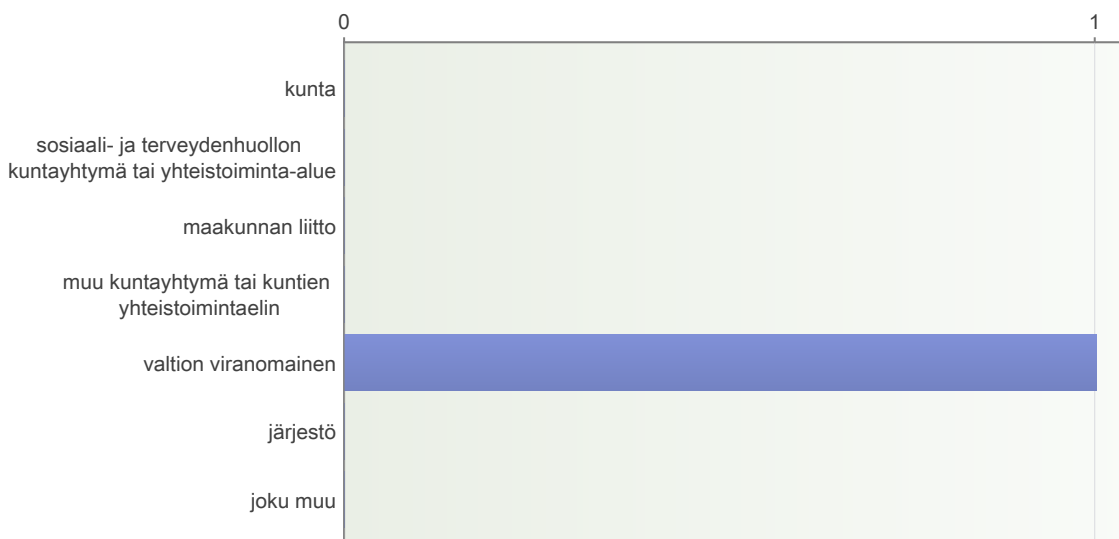
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Tasa-arvoasiain neuvottelukunta (TANE)	Milla Sandt	milla.sandt@stm.fi		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Tasa-arvoasiain neuvottelukunta edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa yhteiskunnassa, joten neuvottelukunnan lausunto keskittyy sukupuolten tasa-arvoon liittyviin näkökohtiin.

Sote-uudistuksessa tulee ottaa huomioon terveyserot eri alueiden, sukupuolten, ikäryhmien ja erilaisissa sosioekonomisissa asemissa olevien välillä. Seurannan mittareita (saavutettavuus, laatu, kustannus ja vaikuttavuus) ja niiden perusteella palveluita pitää kehittää niin, että eri ryhmät saavat asianmukaista hoitoa ja samalla terveyseroja saadaan kavennettua. Terveyserojen kaventaminen on tärkeää paitsi miesten ja naisten välillä, myös saman sukupuolen edustajien välillä riippuen mm. iästä tai sosioekonomisesta asemasta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalvelut ovat tärkeitä erityisesti ikääntyvälle väestölle, josta suuri osa on pienituloisia eläkeläisnaisia. Uudistuksessa on varmistettava, että palvelut eivät määräydy ainoastaan kysynnän perusteella, vaan että sovitut lähipalvelut ovat saatavilla asuinpaikasta riippumatta.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Ei vastauksia.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntauudistuksessa luodaan kokonaan uusi päätöksenteon taso. Naiset ovat tällä hetkellä aliedustettuina kaikissa vaaleilla valituissa päätöksentekoelementeissä, myös kunnissa, ja tilanne tulee oletettavasti olemaan samansuuntainen tulevissa maakunnissa. Sukupuolten tasa-arvon toteutuminen tulee huomioida myös maakuntien epävirallisissa valmisteluelimissä.

(Naisten osuus nykyisistä kunnanvaltuutetuista on 36,2 prosenttia. Maakuntauudistuksen näkökulmasta on huomionarvoista, että vuosina 2007-2009 toteutetuilla kuntaliitoksilla oli kielteinen vaikutus naisten edustukseen liitoskunnissa. Lisäksi kaikissa niissä 32 kunnassa, joissa kuntaliitos toteutui 1.1.2009, valittiin kuntajohtajaksi mies. Lähde: Pikkala, Sari (2011). Parasta naisille? Kuntaliitokset ja naisten edustus kuntien johdossa. Suomen Kuntaliitto. Paras-ARTTU-tutkimuksia nro 7.)

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Ei vastauksia.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Ei vastauksia.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Ei vastauksia.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntauudistuksen yhteydessä on tärkeä varmistaa, että maakuntia koskevat samat tasa-arvolain velvoitteet kuin muutakin julkista hallintoa. On hyvä, että maakuntalain toimeilinten kokoonpanoa koskevaan säännökseen ollaan sisällyttämässä viittaus tasa-arvolakiin (HE 30§). Tarkoituksena on, että tasa-arvolakia muutettaisiin maakunta- ja soteuudistuksen yhteydessä niin, että maakuntia koskisivat samat kiintiö- ja tasapuolisen edustuksen säännökset kuin muitakin julkisen hallinnon toimielimiä. Samoin maakuntia koskisi viranomaisen velvollisuus edistää sukupuolten tasa-arvoa kaikessa toiminnassaan.

Sen sijaan ehdotettu maakuntalaki, joka säätää maakuntien hallinnosta ja taloudesta, ei sisällä mitään säännöstä sukupuolten tasa-arvon edistämisestä. Tasa-arvon edistämistavoite tai –velvoite tulee kirjata maakuntalakiin sekä samalla uudistettavaan kuntalakiin. Se vahvistaisi ja veisi eteenpäin maakunnissa ja kunnissa tehtävää tasa-arvotyötä koko niiden toimintakentällä, ja vaikuttaisi myös HE:n 103§:n mukaiseen talousarvioon ja -suunnitelmaan.

Hallituksen esityksen mukaan maakunnilla tulee olla strategia, jossa päätetään maakunnan pitkän aikavälin tavoitteista ja määritellään toteutumisen arviointi ja seuranta (HE:n 35§). Tasa-arvon edistämistavoite tulisi sisällyttää tähän säännökseen.

Sote-palveluja tuottavilla maakunnan ja yksityisillä yrityksillä sekä kolmannen sektorin palvelujen tuottajilla tulisi olla samat tasa-arvovelvoitteet kuin maakunnilla ja niiden palveluyksiköillä. Palveluntuottajien laatukriteereihin tulisi sisällyttää myös sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja varmistaminen palveluiden tuotannossa.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Ei vastauksia.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Ei vastauksia.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Ei vastauksia.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Ei vastauksia.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtäaikaista velvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettua laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-järjestämislaissa on huomioitu sukupuolten tasa-arvon edistämistavoite säännöksessä, joka koskee valtakunnallisia tavoitteita sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle (HE:n 27§). Tämän säännöksen perusteella määritellään tavoitteet, jotka valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnallisesti ja tarvittaessa erikseen kullekin maakunnalle. Tämä antaa hyvän pohjan hallituksen tasa-arvo-ohjelman toteuttamiseksi sekä tasa-arvonäkökulman huomioimiseksi kattavasti maakuntien sote-työssä.

Naisvaltaisen sosiaali- ja terveystalouden pienyrittäjien asema:

98 % sote-alan yrityksistä on mikroyrityksiä, ja sote-yrityksistä naisia on 70 %. Uudistuksella voi olla suuria vaikutuksia naisvaltaisiin sote-alan pienyrityksiin ja sitä kautta naisten työllistymiseen ja toimeentuloon.

Käsillä oleva uudistus voi muuttaa naisten mahdollisuuksia toimia sote-alan pienyrittäjänä, jos valinnanvapausmalli ei takaa pienyrityksille kohtuullisia edellytyksiä menestyä kilpailussa isojen kanssa. Valinnanvapausmallissa palveluiden laatukriteerit säädetään lailla, ja kriteereistä säädettäessä on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että jatkossa myös pienyrittäjillä on todellisia mahdollisuuksia kyetä tarjoamaan vaaditut palvelut.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Ei vastauksia.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Ei vastauksia.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Ei vastauksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Ei vastauksia.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Ei vastauksia.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Ei vastauksia.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Ei vastauksia.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Ei vastauksia.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaaajien määrä: 1

- Jatkossa maakuntien ja kuntien rahoituksen yhdeksi perusteeksi tulee määritellä sukupuolten tasa-arvon edistäminen.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Ei vastauksia.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Ei vastauksia.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Ei vastauksia.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Ei vastauksia.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksessa arviolta yli 200 000 sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työntekijää siirtyy kunnista ja kuntayhtymistä maakuntien palvelukseen. Lisäksi valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden työntekijät siirtyvät maakuntien yhtiöihin, jolloin heitä koskee kaksi liikkeenluovutusta. Osa nykyisistä julkisen sektorin työntekijöistä tullaan rekrytoimaan yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntuottajien henkilöstöksi.

Sosiaali- ja terveysala on naisvaltainen: naisia on yli 90 % kuntien ja kuntayhtymien sote-henkilöstöstä. Henkilöstön siirtymisellä voi olla vaikutuksia mm. naisten palkkaukseen, palvelussuhteen ehtoihin ja työolosuhteisiin mm. palkkojen harmonisointiin, hoitajamitoitukseen, työssä jaksamiseen ja hoivan laatuun liittyen.

Kun suuri joukko nykyisten kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöstä siirtyisi

kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen soveltamisalalta yksityisen sektorin sopimusosalalle, siirtymällä voi olla huomattavia vaikutuksia henkilöstön palkkatasoon ja sitä kautta naisvaltaisella alalla laajemminkin sukupuolten väliseen palkkaeroon. Tämä heijastuu myös naisten eläkkeisiin.

Lisäksi valinnanvapaudesta tulee haasteita henkilöstön työsuhteiden pysyvyydelle. Kilpailutilanteessa sote-palvelyksiköiden palvelujen kysyntä on ratkaisevaa, ja jos kysyntää ei ole riittävästi, henkilöstön työsuhteiden pysyvyys heikentyy nykyisestä.

Lain valmistelussa tulee lisäksi ottaa huomioon, että naisvaltaisen kunta-alan eläkejärjestelmä on jatkossakin vakaalla ja kestäväällä pohjalla, vaikka suuri osa nykyisestä henkilöstöstä siirtyisi yksityisen eläkevakuuttajan piiriin.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Ei vastauksia.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.